

Prát við Thorbjörn Jagland - nýggja forsætisráðharra Noregs

Mynd: Jógvan Hugo Gardar

Í oktober tók formaðurin í norska javnaðarflokkinum, Thorbjörn Jagland við sum forsætisráðharri eftir at Gro Harlem Brundtland legði frá sær. Torbjörn Jagland er hugaður fyri tættari samstarvi við Føroyar. Hann hevur verið í Føroyum nakrar ferðir, bæði sum formaður í ungmannaafelagnum hjá norska javnaðarflokkinum og sum flokskrivari. Sosialurin hevur hitt Thorbjörn Jagland í stjórnarbygninginum í Oslo...

Thorbjörn Jagland, forsætisráðharri í Noregi:

Vit ynskja tættari samband við føroyingar

Menningin í Útnorðri vekir áhuga í Noregi. Serliga oljufeløgini eru virkin, men nú eru politikararnir við at vakna. Sosialurin hevur hitt nývalda norska forsætisráðharan, Thorbjörn Jagland, og tosað við hann um norðurlenska samstarvið og Útnorður.

JÓGVAN HUGO GARDAR

Jagland í fimtandu hædd í stjórnarbygninginum í Oslo. Forsætismálaráðharri

hevur skrivstovu í tveimum teimum ovastu hæddunum, og sær meginpartin av Oslo

gjøgnum gluggan. Her situr hann vælvarður frá umheiminum. Tvær ferðir ver-

ið eg steðgaður og má siga míni ørindi. Fyrst tá eg komi inn í bygningin, og souttan fyri «Statministerens kontor». Uttan fyri skrivstovuna hjá Jagland verður ein fyrst sleptur inn í eitt lítið rúm, har ein trygdarvörur spyr um navn og ørindi. Her nýðist ein so at sita og bíða til seinasta hurðin verður latin upp av einum av skrivstovuvinnunum hjá Thorbjörn Jagland, og eg verði síðani vístur inn á eitt rúm har gólv og partar av veggnum eru úr norskrum steini.

Thorbjörn Jagland gjørdist norskur forsætismálaráðharri, tá Gro Harlem Brundtland valdi at fara frá í oktober. Fyrstu boðini Jagland kom við, var at nú skuldi hann byggja tað norska húsið, sum skal standa í einum norðurlenskum grannalagi í alheimshygðini.

Hvussu er tað norðurlenska grannalagi?

– Tað mugu vit kunna siga er sera gott, næstan uttan ósemjur. Vit kunnu nærum siga, at vit eru ein felags stór tjóð. Vit hugsa eitt sindur ymiskt og hava eitt sindur ymisk áhugamál, men munirnir eru ikki stórir.

Hevur tú lænt hugskot frá nøkrum av grannunum, tá tú hevur teknað títt norska hús?

– Ja, eg meini at vit kunnu brúka hugskot frá øllum teimum norðurlensku londunum. Vit hava nógv, sum líkist hjá hvør øðrum, men tað er eisini nógv, sum er sermerkt fyri hvørt einstakt land, og tað kunnu vit læna og tilpassa. Vit kunnu byggja at, hvussu finnar duga at brúka skógin sum rávøru, hvussu dugnaligir svíar eru at kappast á altjóða íðnaðarmarknaðinum og læra av royndunum hjá donum innan europeiska samveldið. Annars hava vit vælferðarsamfelagið, sum vit øll byggja á.

Nýggj ættarlið av nordistum

Hvat er tað, sum samlar norðurlond í dag?

– Tað er framvegis tann upprunaligi norrøni mentunarfelagskapurin, sum ger at vit kenna okkum, ikki bert sum einstøk lond, men sum ein mentunarskari. Harafturat eru tað nýggjar uppgávur, sum gera at vit hava nógv felags áhugamál knytt til Europa, og til samstarvið í Eystursjónum og í Barentsøkinum.

Hvønn týðning hava teir fólkaliga felagsskapirnir í norrøna felagsskapinum?

– Hesir felagsskapirnir hava havt ómettaligan stóran týðning. Teir hava verið við til at knýtt bond millum norrønu fólkini, og teir eru við til at gera nýggj ættarlið til nordistar. Í røðu míni á Norðurlandaráðsfundinum í Keypmannahavn legði eg stóran dent á, at vit eiga at byggja út tann fólkaliga partin av norðurlenska samstarvinum. Hetta eigur at gerast bæði gjøgnum

ungdómsfelagsskapir og aðrar felagsskapir.

I eini viðmerking, sum tú komst við í Keypmannahavn, so segði tú, at ein týðningarmikil uppgáva verður at halda tað norðurlenska samstarvið við líka. Skal hetta samstarv ikki mennast?

– Jú, men eg meini at tað hevur stóran týðning at halda við líka tað upprunaliga norrøna samstarvið. Nógv leggja doyðin á tær nýggju avbjóðingarnar, og gloyma so tað veruliga norrøna. Tað serliga norðurlenska samstarvið, sum knýtur til sín mál, mentan og útbúgving. Eftir míni metan hevur tað stóran týðning at varðveita hetta, tí annars kunnu tey norðurlensku londini hvør sær verða sagn inn í tann sterka europeiska menningarmeldurin.

– Men vit hava eisini nýggjar avbjóðingar, sum eg nevndi í Baltikum, norðanfyri og sjálvandi tað europeiska.

Ungdómsins rodd stóran týðning

Hvat kanst tú og tín stjórn gera fyri at økja um veruligu møguleikarnar hjá ungdómi at gera nýtslu av tí opna norðurlenska útbúgvingar- og arbeiðsmarknaðinum?

– Fyrst og fremst við at menna tær skipanir, sum vit hava á útbúgvingarøkinum og møguleikarnar hjá ungdómi og vaksnum at vitja grannalondini á mentunarferðum. Vit vilja brúka meir pening fyri at fleiri skulu kunna brúka hesar møguleikarnar.

Hvat heldur tú um Nordjobb?

– Tað er eitt gott tiltak, sum eigur at byggjast út.

Vinarbyarsamstarv hevur stóran áhuga. Hvussu kann hetta samstarv styrkjast?

– Eg meini, at tað eigur at styrkjast, men eg haldi, at tað er mest upp til kommunurnar. Tær eiga at finna út av hesum, men eg haldi, at tað er eitt gott tekin, sum vit hava sæð seinastu tiggju árin.

Nakrar kommunur hava umhugað møguleikan at geva 16 ára gomlum ávirkan á avgerðir í kommununi. Er hetta eitt mál, sum kann viðgerast á norrønum støði?

– Hatta haldi eg ikki er ein norðurlenskur spurning. Hvørt einstakt land eigur at taka støðu sjálvt. Í Noregi hava vit atkvøðurætt, tá vit eru 18 ár, men kommunurnar hava møguleika at geva ungdómi ávirkan á tann kommunala politikkinn. Eg haldi, at hetta er ein møguleiki, sum eigur at roynast. Men eg haldi, at hetta eiga vit at lata tað lokala sjálfstýrið avgera, hvat sum er best.

Mentunarsamstarv sera gott

Hvussu skal norsk mentan gerast betri kend í hinum norðarlondunum?